

СТАНОВИЩЕ

от проф. д. н. Николай Йорданов

относно кандидатурата на гл. ас. д-р Тея Сугарева-Савова за заемане на академичната длъжност „Доцент по режисура за драматичен театър“ в конкурса, обявен от НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ в „Държавен вестник“ бр. 27 /2.05.2025

Обект на настоящото становище са творческата и преподавателската дейност на гл. ас. д-р Тея Сугарева-Савова, както и нейните досегашни научни публикации и професионални активности, имащи отношение към обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“.

Тея Сугарева-Савова е театрален режисьор и преподавател в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, където е завършила своето професионално образование като бакалавър и магистър. Темата на магистърската ѝ теза е „Аспекти на колаборацията между режисьора и драматурга в съвременния български театър“ и този тематичен интерес продължава да определя посоката на нейните научни занимания и на професионалните ѝ търсения. Бил съм рецензент на дисертационния ѝ труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на тема: „Режисьорската практика в България през 80-те и 90-те години на ХХ век – между драматургията на абсурда и естетиката на модернизма“, защитена през 2017 г. и още тогава съм констатирал нейния задълбочен поглед върху процесите в съвременния български и европейски театър, като отново призмата на нейното изследване е връзката между драматургията и сценичната ѝ трансформация при срещата ѝ с оригиналния режисьорски прочит. По-късно, през 2021 г., тя публикува това свое изследване като монография.

В момента е главен асистент в НАТФИЗ, води учебни програми, някои от които създадени от нея, други в съавторство: *Актьорски практики, Интерактивен физически театър, Методологии в постановъчния процес*. Била е асистент-режисьор на проф. Снежина Танковска в НАТФИЗ при реализацията на дипломните спектакли „Аргонавтика“ от М. Цимерман и „Любов и информация“ от К. Чърчил, а заедно с проф. Петя Цветкова „Вик на прокълнати“ по „Слугините“ от Ж. Жьоне. Участвала е в множество уъркшопи, семинари и конференции в България и чужбина. Т.е. налице е сериозна преподавателска дейност. В представените материали от кандидата има достатъчно доказателства за интерес към надграждане на знанията и уменията, както и към предаването им на заинтересовани обучаващи се студенти.

Професионалното и творческото ѝ развитие като режисьор от 2012 до 2025 г. включва реализация на редица спектакли в столични и извънстолични театри, в учебният театър на НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, в радиотеатъра към БНР, на независими сцени. Режисьорските ѝ избори са към чужда и съвременна българска драматургия, но има интерес да бъде и съавтор в изграждането на драматургията на представлението, в сценичната адаптация, а в „От какво се страхува Вирджиния Улф“ – продукция на Сдружение "Енсо" и I am studio, освен режисьор е и автор на текста. Този професионален интерес към чужда драматургия с доказани художествени качества, към нова българска драма и към колаборативния процес в изграждането на спектакъла е подплатен с награда „Икар“ на Съюза на артистите в България за дебют, с номинация за награда „Аскеер“ за режисура, както и с други награди и отличия на театри и на Министерството на културата.

Представените за участие в конкурса спектакли, създадени от Тея Сугарева-Савова – „Покана за вечеря“ от Оля Стоянова в Театър „София“, 2014 г.; „Момчето от последния чин“ от Хуан Майорга в Драматичен театър – Благоевград, 2022 г. и „От какво се страхува Вирджиния Улф?“ авторски спектакъл на Тея Сугарева, 2024 г., са едни от най-успешните постановки на кандидата, в които личат основните ѝ разбирания за това какво представлява съвременният театър. За нея той е винаги колаборативен процес, чиято цел е да улови и представи съвременни проблеми, дори когато сюжетният материал е взет от други исторически времена. Режисурата на Тея Сугарева не крие театралната условност на сцената, разчитайки на интелигентността и креативността на зрителя. Сценичният разказ, често изграден нелинейно, е овладян и професионално проведен в съвместната работа със сценографа и актьорите. И в двете посоки личи сериозно и последователно осъществен репетиционен процес, който е успял да отключи творческите енергии.

Списъкът с представени публикации е солиден и доказва трайния интерес на кандидата към изследване и популяризиране на методологически възгледи за работата на актьора и на режисьора, за процеса на трансформация на текста в представление. Тук искам да подчертая представената от нея студия в Годишника на НАТФИЗ за 2024 г. „Театърът като процес на себепознание и израстване: Педагогическият подход на проф. Снежина Танковска в актьорското обучение за драматичен и танцов театър“ (приета за печат в обем от 30 страници), защото тя доказва както умението на кандидата да анализира най-същественото в педагогическия

процес при обучението на актьора, така и отговорността към запазване на паметта за театралното минало. В тази студия виждам и съпричастие към интердисциплинарния подход на проф. Танковска в обучението на студентите по актьорско майсторство, което е и разбирането на Тея Сугарева за изграждането на актьори със съвременна рефлексивност.

Като цяло представеният доказателствен материал е убедителен. Документите на кандидата отговарят на минималните национални изисквания по ЗРАСРБ.

Към тези констатации и оценки мога да добавя и личните ми впечатления от кандидата за пределна отдаденост в професията, за последователност в натрупването на знания и умения, за креативност в творческия процес. Убеден съм, че кандидатът притежава качества на педагог и може да допринесе за професионалното изграждане на студентите по режисура за драматичен театър.

Всичко това ми дава основание да потвърдя, че д-р Тея Сугарева-Савова отговаря на всички изисквания и притежава необходимите качества да заеме академичната длъжност „Доцент“ във връзка с обявения от НАТФИЗ „Кр. Сарафов“ конкурс.

Гласувам с „ДА“.

София, 10.09.2025 г.

проф. д. н. Николай Йорданов